

واژه نامه مختصر پزشکی فارسی – کردی

دکتر کامران امین آوه

واژه نامه مختصر پزشکی - فارسی کردی که اکنون در دسترس علاقمندان قرار می گیرد حاوی نزدیک به 1200 واژه پزشکی و علمی است که نگارنده با مراجعه به منابع مختلف آنها را گردآوری و تنظیم نموده، معادل های فارسی برای آنها گزیده است. بی تردید در نگاه اول تعداد این واژه ها در مقایسه با اصطلاحات و واژه های بی شمار دنیای پزشکی بسیار اندک به نظر می رسد. علت این کمبود را از یک سو باید در ستم ملی و نبود امکانات فرهنگی - علمی برای ملت کرد و از سوی دیگر در بی توجهی زبان شناسان فارس و کرد جستجو کرد که علیرغم فعالیت های بی شمار علمی - فرهنگی در رابطه با زبان های غیر بومی، در تدوین چنین واژه نامه های تخصصی کوتاهی نموده اند. با این همه، این واژه نامه و کارهای بزرگ و کوچک دیگر علیرغم تمام کمبودها و کاستی های آنها می تواند خدمتی هر چند ناچیز به علاقمندان دنیای پزشکی به زبان کردی بکند.

شبکه انترنیتی " [روژه لات](#) " دست یاری به سوی تمام علاقمندان و متخصصین و دوستداران زبان و ادبیات کردی دراز می کند تا با پیشنهادات و انتقادات خود ما را در تکمیل این واژه نامه یاری رسانند.

تقدیم به پدرم که گوهر وجودش ستاره زندگیم بود.

آ

شاده مار, ئاورت	ئورت
ئاو	آب
چلم, ئاوی لووت	آب بینی
شلهی ئیومندآدان	آب پرده
ئاوی دهم, تف, لیک, گلوئیز	آب دهان
ئاوی سهوز, سهوز ئاو	آب سبز
ئاوی رهش, رهش ئاو	آب سیاه
ئاوی مراوی	آب مروارید
ئاوس, دوو گیان, زک پری	آبستن
زک پری, ئاوسی	آبستنی

خرویلکه, خوریک, ناو له	آبله
ههوله روو, رووش	آبله رو
ئاگره, ئایره, ئاته شهک	آبله فرنگی
خوریک کوت, هاله کوت, ههوله کوت	آبله کوب
هاوله کوتان, خوریک کوتان	آبله کوبیدن
دریله	آبله مرغان
خه مساری, دلساردی	آپاتی (apathy)
ریخوله کویره	آپاندیس
ههوکردنی ریخوله کویره	آپاندیسیت
ئاتروسکلیرۆز, ئەستور و رهق بوونی دهمارهکان	آترواسکلروز
بهشهر, ئینسان, مرۆف	آدم
بئ جوله, بئ حهه مکهت	آدینامی
ههیم کهرهوه, ئارام کردنهوه, خاوکهر	آرام بخش
روماتیزمی جومکه	آرتزیت روماتوئید
ئانیشک, ئه نیشک	آرنج
شهویلکه, چناکه, هاروو	آرواره
قورقینه, قورقینه, قورپ	آروغ
قورقینه لی دان	آروغ زدن
ئازار, ناخوهشی, عهزیهت	آزار
ئاژانسی پاراستنی سروشت و ژینگه	آژانس حفظ محیط زیست
نهخوش خانه, خهسته خانه, ئاسایشگا, زیدا	آسایشگاه
ئاسپرین, حهبی سهه ئیشه	آسپرین
ههناسه تهنگی	آسم
ئازار	آسیب
ئازاری میشک, زهرپی میشک	آسیب مغزی
تاو بردن	آفتاب زدگی
ئامراز	آلت
ئامرازی توئیکاری	آلت تشریح
کوز, قوز	آلت زن
کیر	آلت مرد
ههستیاری, ئالیرژی	آلرژی
پییسی, چلک	آلودگی
پییسی, چهپهلیی, نهبزینی	آلوده
ئالمنیۆم	آلومینیم
وهرم, با پهه چهوت, ماسیان, ماس	آماس
ئامبولانس	آمبولانس
ئامپیر	آمپر
ئامپیر پیۆ	آمپر سنج
دژتهن	آنتی بادی
دژی ویروس	آنتی ویروس

آنزیم	آنزیم
کهم خوینی دل	آنزین صدری
هه لامهت	آنفلونزا
کهم خوینی	آنمی
قهسل, کهسل	آهک
ئاسن	آهن
مه رزه, هه زبی, کیفیله	آویشن
مارپیچ, سپیرال, ئالیا, دهزگایهکی دژی ئاوسین له نیو مندالدان	آی یو دی

ا

برؤ	ابرو
گئیل, گهوج, ههرد, نهزان	ابله
ئهمتوم	اتم
خوبزئو, ئوتوماتیک	اتوماتیک
ریخولهی دوانزهگری, ئیسنا عه شهر	اثنی عشر
ئیزان	احتقان
ههست	احساس
ههناو	احشاء
زیندوو کردنهوه	احیاء
داهینان, بهدهکاری	اختراع
لاسهنگی, شئیوان	اختلال
ئاکار, رهوشت	اخلاق
میز	ادرار
میزی - زاووزی	ادراری - تناسلی
ههست پیکردن, پیزانین	ادراک
خوویست	ارادی
زگماکی	ارثی
هه رهن, گال	ارزن
ئهندام, کونهندام	ارگان
ئهندامی هه ناسه	ارگان تنفسی
ئهندامی زاووزی	ارگان جنسی
ئهندامی هه رس	ارگان گوارشی
لار, چهوت	اریب
خرۆکهی سووری خوین	اریتروسیت
بنکه, بنچینه	اساس
ئیسک نهرمی, میشک نهرمی	استنومالاسی
ئاسایی	استاندارد

نئیسک, نئیسقان, پئیشه	استخوان
په‌مینی نئیسک	استخوان افروختگی
خالی گهرانه‌وه‌ی ته‌نیشته	استخوان آه‌یانه
په‌مینی نئیسک	استخوان تبسی
لوولاق, ساقول, قه‌له‌مه	استخوان ساق پا
شه‌ویلاگه‌ی ژیره‌وه, خالی گهرانه‌وه‌ی ژیره‌وه	استخوان فک تحتانی
شه‌ویلاگه‌ی سه‌ره‌وه, خالی گهرانه‌وه‌ی سه‌ره‌وه	استخوان فک فوقانی
ده‌فه‌ی شان	استخوان کتف
کولور, سمته جووله, کلوک	استخوان لگن
پورگی ناوچه‌وان	استخوان ملاج
نئیسک نه‌رمی, مئیشک نه‌رمی	استخوان نه‌رمی
نئیسقا, زکه‌ماسی	استسقاء
رشانه‌وه	استفراغ
رشانه‌وه‌ی خوین, خوین رشانه‌وه, هیوپتوزیز	استفراغ خون
هیزی له‌ش	استقامت بدن
شینواز	اسلوب
هه‌ناو چوون, سکچوون, زکه شوره, نئیسقال	اسهال
ئه‌سید, ترش	اسید
سرکه	اسید آستیک
تیشک	اشعه
تیشکی ئیکس	اشعه ایکس
تیشکی تاو (خوره تاو)	اشعه خورشیدی
تیشکدان, تیریژدان	اشعه دادن
تیشک دهرمانی	اشعه درمانی
تیشکی ژوور وه‌نه‌وش	اشعه ماوراء بنفش
فرمئیسک	اشک
لیکخشان	اصطکاک
چوونه سه‌ری قورسایی له‌ش	اضافه وزن
دله خورپی, شینوان, په‌شینویی	اضطراب
فیربووی, خووگر تووی	اعتیاد
ده‌مارگه‌لی هه‌ست	اعصاب حسی
ده‌مارگه‌لی دهرکاوی	اعصاب شوکی
ده‌مارگه‌لی تیکه‌له	اعصاب مختلط
ده‌مارگه‌لی ناوه‌ندی	اعصاب مرکزی
ده‌مارگه‌لی مئیشکی	اعصاب مغزی
کردارگه‌لی خوکرده‌یی	اعمال ارادی
کردارگه‌لی خو‌نه‌کرده‌یی	اعمال غیر ارادی
بیه‌وشی ناسروشتی	اغماء
بیرو, پیزوک	اکزما
مایه, ئیکسیر	اکسیر

ئوكسىژن	اكسىژن
ئيكولوژى	اكولوژى
ھەمۇ كىردىن, ھەمۇدان	التھاب
ھەمۇ كىردىن سىپھەلەكى	التھاب رىوى
سارىژ	التىيام
ئەلكتىرولېت	الكتىرولېت
كاربى, ئەلېكتىرىستە	الكتىرىستە
ئەلكتىرول	الكل
رىشال	الىاف
رىشالى دەرگاوى	الىاف عىبى
رىشالى ماسولكە	الىاف ماھىچەھىيى
رىشالى رووھكى	الىاف نىباتى
خۇ پارىزى	امتناع
نەخۇشى پەتا	امراض انتقالى
نەخۇشى گىرۇ	امراض سىرايتى
خوى	املاح
خوى كىزانىي	املاح معدنى
شەپۇل	امواج
شەپۇلى بەرتەككەر	امواج انعكاسى
شەپۇلى سەروو دەنگ	امواج ماوراى صوت
پانىبونەھ	انېسۇط
بلاو بونەھ, بلاو كىردنەھ, پەخش	انتشار
گواستتەھ	انتقال
گواستتەھى گەرمى	انتقال حرارتى
گواستتەھى دەنگ	انتقال صوتى
بىستىن	انجماد
لادان	انحراف
كەوانە, ھىلى, چەمىياو	انحناء
ئەندام	اندام
وزە, ئىنرژى	انرژى
ئىنسان, مروۇف	انسان
ئەنسولېن	انسولېن
سازيان	انطباق
دەلمەھ	انعقاد
دەلمەھى خوين	انعقاد خون
گىربونەھ	انقباض
شكانەھ	انكسار
قامك, كلگ	انگشت
كلك	انگشت اشاره (سبابه)
قامكى كلكەوانە	انگشت انگشتر (دوم)

انگشت شست	قامکه گهوره
انگشت کهین (کوچک)	زرنهتووته
انگشت وسط	قامکی ناوهراست
اورژانس	بهشی فریارکاری, کوتوپری
ایدز	ئهیدز

ب

باد	ئاماس, وهره, خیز
باد آور	بادار, با هینهر
باد آوردن	ماسین, ماسیان, وهره کردن
بار (الکتریسته)	بارگه, (کوبونهوهی) هیزی ئه لکتیریته
باردار	ئاوس, دووگیان, زک پر
بارومتر	پهستانی هوا پیو
باز	باز (مادهی شیمیایی که یونی هیدروژن ههله گرنیت)
بازو	قؤل, باسک, بازوو
باسن	سمت, تیهتگ
بافت	بافت, تان
باقیمانده	پاشماوه
باکره	باکره, کچ, کچینی
بال	بال, پهنج
باند پیچی کردن	بانداز
بای سکسوال	دوو جینسباز
بچه	منال, مندال
بحران	قهیران, تنگانه
بخار	ههلم
بخار آب	ههلمناو
بخیه	تهقل, بهخیه
بخیه زدن	تهقل لئیدان, بهخیه لئیدان
بد اخلاق	بهد ئاکار
بدبین	رهشبینی
بدن	لهش
برانکار	دهسبهره, برانکار
برداشتن بکارت	بن پزانن, پهن پی دان
برس	فلچه
برگ	گهلا
برونز	برونز
برونش	بورچهی ههناسه
بریدن	برین
بسامد	شهپول

کهفتو, نوینگر	بستری
گرسیان, رسکان	بستن نطفه
ئادهمیزاد, ئادهم, بهشهر, مروّف	بشر
رهههند, دووری	بعد
دوور بینی, تاچاوبرکا	بعد بینایی
دووری راستهقینه	بعد حقیقی
قوت دان	بلعیدن
خلت, بهلغهم	بلغم
برویش, دانوو, ساوار	بلغور
بهربهست	بلوک
هاروو	بن دندان
بنه گوئ	بناگوش
بهسیان, هاتهبرین	بند آمدن
بنچینه	بنیاد
بنچینهیی	بنیادی
بوّن	بو
بوّن کردن	بو کردن
بواسیر, بویهسیری, مایهسیری	بواسیر
بوکلیشه, بوکلیش	بوی بدن و پا
بی ئشتیایی ناساق	بی اشتهایی
بی حال, بی رههق	بی حال
سر, بی هیز, بی ههست	بی حس
بی تام	بی مزه
وریا, ناگا, خهوه	بیدار
هیلکهی گون	بیضه
هیله	بیضی
نهخوش	بیمار
نهخوشخانه	بیمارستان
نهخوشی	بیماری
نهخوشی زگماک	بیماری ارثی
نهخوشی پهتایی	بیماری عفونی
نهخوشی قهند, نهخوشی شهکر	بیماری قند
نهخوشی قهند - چهشنی نهستراره به ئینسولین	بیماری قند - نوع غیر وابسته به انسولین
نهخوشی قهند - چهشنی بهستراره به ئینسولین	بیماری قند - نوع وابسته به انسولین
نهخوشیهکانی نهقسی (کزیی) ئیمهنی	بیماریهای نقص ایمنی
نهخوشی پهتایی	بیماریهای واگیردار
نیوان مورهکان	بین مهره ها
بهسوّما	بینا
لوت, کهپو	بینی

بیهوش
بیهوش شدن

بیهوش, بی خو
له سهر خو چوون, بی خوبوون, بوورانوه, له هوش چوون

پ

پا (از مچ به پایین)	پئی, قاچ
پا (تمام پا)	لاق
پادزهر	ژاربر
پاشنه پا	پاژنه‌ی پئی, قومپاژنه
پایه	بنکه
پرادراری (Polyuria)	زور میز کردن, زیاد بوونی میز
پراش	لادان
پرتو	تیشک
پرتو درمانی	تیشک دهرمانی
پرخاشگری	تیزو, جهنگزه, شهرانی
پر خوری (Polyphagia)	زور خوری, زور خواردن, چلیسی
پرده بکارت	پهرده‌ی کچینی
پرده گوش	پهرده‌ی گوئی
پرنوشی (Polydipsia)	تونیاپهتی, زور خواردنه‌وه
پرستات	پرؤستات
پزشک	دوکتور
پزشکی	پزیشکی
پس گردن	پشتی مل, پووق مل
پستان	مه‌مک, سینگ
پستاندار	گواندار
پشت	پشت
پشت شکم	مازگ
پشه	میثووله, توفانه
پلاستر	باندی برین, چه‌سپ
پلاکت خون	په‌له‌کانی خوین
پلک	پیلوو, په‌لک
پماد	مه‌له‌م, کریم, شیلراو
پنبه	لوکه
پنومونی	پزو, سنگ خیزان
پهلو	که‌له‌که
پهنا	پانابی
پودر	گهرده, ئارده
پوست	پیست
پوست رفتگی	پیست چوون

ناوخالئ، پووک
میز، زار او
ناوچوان، توئل
بهرگری
ئهندام چاندن

پوک
پیشاب
پیشانی
پیشگیری
پیوند

ت

درۆشه، گوره
کارتیکهری خراب
نهواری ژنانه، تامپون، پاریزی قایده
یاو، تهو، تهب
له یاوا بوون
یاو کردن
سئیهرو، لهرز و یاو
گورینهوه، ئال وگور
تامیسک، یاومز
به ههلهم بوون
دلهکوته، دله رهپه
رهپه، کوته
دهستریژی
جیا کردنهوه، لئیک کردنهوه
نواندن، نوانن
گوران
پسپوری
هیلکه گون
رشک
تومهدانه، توؤف دان
ترشان، ههوین بوون
ئاولهک، ئالهکه، تهراخوم
پیری، هووژه
چوره، دهله
چوره کردن، دهلیان
ترس، سام، مهترسی
ترش
ئاخو، زووخ، کیماو
چوران، ده لائن
چهلهمه
قاش، تلئیش، قهلهش

تابش
تا ئیر مخرب
تامپون
تب
تب داشتن
تب کردن
تب نوبه
تبادل
تبخال
تبخیر
تیش قلب
تپش
تجاوز
تجزیه
تجويز کردن
تحول
تخصص
تخم
تخم شپش
تخمدان
تخمیر
تراخم
تراکم
تراوش
تراوش کردن
ترس
ترش
ترشح زخم
ترشح کردن
ترقوه
ترک

تألیش برن, قه‌لشان	ترک برداشتن
وه‌لانی جگه‌ره	ترک سیگار
پیکه‌ه‌نان	ترکیب
ده‌رزی لیدان, ده‌رزی وه‌شاندن	تزیق کردن
دامرکیان, ئارام بوون	تسکین یافتن
دیار کردن, ناسین	تشخیص
تویکاری, توی	تشریح
تیشکدان, تیریژدان	تشعشع
شه‌پله, کرژ بوون	تشنج
کرژ بوونی ماسوولکه	تشنج ماهیچه
تونیاپه‌تی	تشنگی
پاک کردنه‌وه	تصفیه
ره‌قبوئنی خوینهر, ئه‌ستور و ره‌ق بوونی ره‌گه‌کان,	تصلب عروق
ئاترۆسکلیرۆز	تطابق
سازیان	تعادل
هاوسه‌نگ	تعریق
عاره‌ق کردن	تعفن
گه‌نین, که‌روو هه‌لینان, گه‌نیبوون	تغذیه کردن
تیر کردن, چیشته‌ پی‌ دان	تغییر
گورین	تغییر تدریجی
گورانی به‌ره‌به‌ره‌ی	تغییر نسبی
گورانی ریژه‌ ی	تف
تف, ئاودهم	تفاوت
جیاوازی	تفکر
بیر	تقارب
لێک نزیک کردنه‌وه	تقطیر
دلۆپاندن	تکثیر
زاووزی, زۆر بوون	تکانه
هاندهر, هیوه‌ژ	تکثیر
زۆر بوون	تلخ
تال	تمیز
پاک, خاوین	تن
له‌ش, ئه‌ندام	تناسلی
زاووزی	تندرست
ته‌ندروست, له‌شساغ, ساغ	تندرستی
له‌شساغی	تنزیب
گازی بانداژ	تنفس
هه‌ناسه	تنفسی
هه‌ناسه‌یی	تنوع
جۆراوجۆر	

دل تیکه لاتن, دلّه شیوان	تهوع
پهسا پهسا, ههیتا ههیتا	تواتر
هاوسهنگ	توازن
زک و زا	توالد
هیز پیو	توان سنج
سهربند	تویی
ورهم, پهنام, ناماس	تورم
وهبار هینان, رعهمهل هینان	تولید
ناسور, تومور	تومور
پیش چاوو رهش بوون	تیرگی دید
کهوتیهی, گرانهتا	تیفوس
شیتخانه	تیمارستان

ی

نهگور	ثابت
-------	------

ج

هیزی راکیشانی زهوی, رافرین	جاذبه زمین
نهگور, رهقه, مادهی رهق	جامد
گیان	جان
گیان دان	جان دادن
گیاندار, گیان لهبر	جاندار
تاقی, قهرهوی, تول	جبران
گول, گوری, پیس	جذام
گولخانه	جذامخانه
گولی, گوری, پیسی, کوتیاتی	جذامی
راکیشان, گرت	جذب
گیره و کیشه, راکیشان و دهرکیشان	جذب و دفع
برین	جراحت
نشتهکاری, برینکاری, جراحی	جراحی
گال, گهری, گهرولی	جرب
هرژه	جرم
هرژی نهتوم	جرم اتم
قوتوی فریای پیشهکی	جعبه کمک های اولیه
چهرگ	چگر
سی, ریه	چگر سفید

کابلهمه, مشتہگان	جلق
گان	جماع
کاسہی سہر, میٹشک پوش	جمجمہ
تہرم	جنازہ
چہلمہ	جناغ
زایہند, توخک, جینس	جنس (Sex)
پز, ٹاوملم	جنین
جهاز, دہزگا	جهاز
پہستانی ہوا پیو	جوسنج
زپیکہ, نازہبہ	جوش
زپیکہ لی دان, ورزریای, کولک دان	جوش زدن
جیوہ	جیوہ

چ

قلمو	چاق
قلمو بوون	چاق شدن
چناکہ, دارزن, زنج	چانہ
چہور	چرب
چہوری	چربی
چلک, زیرگ	چرک
چہسپ	چسب
بانندی برین, چہسپ	چسب زخم
لکینی, لینج	چسبناک
چیژہ	چشایی
چاو	چشم
چہشتن	چشیدن
چری	چگالی
شل	چلاغ
چہند سوچی	چند وجہی (ہندسہ)
دہم و چاو, روو, روومہت	چہرہ
تہپہدور, چیلوکہ	چوب پنبہ
چین, پیروک	چین

ح

تیژ, حاد	حاد
میزرو, بوری میز	حالب

هملگر	حامل
ئاوس, دووگيان, زك پر	حامله
دانهويله	حبوبات
بارست, قهباره	حجم
گهرمى	حرارت
گهرماپنو	حرارت سنج
گهرمايى	حرارتى
جووله, حسره كهت	حرکت
بزوتنه وهى شهپولى	حرکت موجى
ههست	حس
ههستيارى, ههستهورى	حساسيت
ميروو	حشره
حەشيش	حشيش
حەسبە, سوريژهى سوركه, سيريۆژه	حصبه
ئاو بوون, تاويان	حل شدن
تواندن, تاويان	حل کردن
توينەر, بو ههژينكەر	حلال
قورک	حلق
قورک, قورقوراگه	حنجره
ژين, ژيان, حەيات	حیات

خ

خوراندن	خاراندن
خوريان, نالوش	خارش
خوران, خوريان	خاريدن
خوو, ديارده	خاصيت
خال	خال
پاک, خاوين, بژوين	خالص
خاو, کال	خام
هیلکه گون	خايه
پرخه	خروپف
ماندوو	خسته
ماندوو بوون	خسته شدن
خەشخاش, کۆکه‌نار	خشخاش
وشک	خشک
تووره, توند	خشن
ههیل, خەت	خط
خەتى ئاسويى	خط افقى

خط عمودی	خاhtی ستوونی
خط مایل	خاhtی لار
خفگی	خنکان, خهفهگی
خفیف	سووک
خلط	خلت, بهلغهم
خمیر ددان	کریمی ددان
خواب	خهو
خواب آلودگی	خهوالویهتی
خواب پریشان	ناشو پاشو
خواب دیدن	خهو دیتن, خهو دین
خود (ago)	خو
خود ایمنی	خو نیمهنی
خودخواه	خوپهسن, خوبایی
خودکشی	خوکوژی, خو کوشتن
خوراک	خوار دهمهنی, چیشت
خوراکی	خوار دهمهنی
خون	خوین
خون حیض	پیسار
خون دماغ	خوین لوت, رسکاندن
خون گرفتن	خوین گرتن, هجامهت کردن
خونابه	خویناو, وناوه
خونریزی	خوین ریژی
خونریزی مغز	خوین ریژی میشکی, خوین ریژی میژی
خونسرد	خوین سارد, کاومخو
خونین	خویناوی
خیال	خهپال, گومان
خیالاتی	خهپالاتی

د

داروخانه	دهرمانخانه
داروی ضد سرفه	دهوای کوخه
دامپزشکی	پزیشکی مالات
دانش	زانست
دایره	دایره, حلقه, چهمره
دپرسیون	نهخوشی خهموکه, رهشهبینی, داهیزان, ماتی
درپوش	سهرمند
درجه	پله
درد	نیش

گل	درد چشم
ژان, بهر ژان, برینه	درد زایمان
زک نیشه, ژانی زک	درد شکم
نیشان, هاتنه نیش, ژان کردن	درد کردن
برک, کههنگ, پشت نیشه	درد کمر
نیشان	درد گرفتن
نیشدار	دردناک
دهر چوویی	در رفتگی
دهرمان	درمان
بهرگری	دفاع
دهر کیشان, دهر کردن	دفع
فراژی	دگر دیسی
وشکه بر او	دگم
دل	دل
دلهر اوکه, سام	دلهره
گهر ماینو	دماسنج
لوت, کهپو	دماغ
میثک, مهژی	دماغ
کوان, کولک	دمل
قلینچکه, کلیجه, کهلیژ	دنبالچه
ددان	دندان
ددانی خرینه, کاکيله	دندان آسیا (کرسی)
ددانی پیش, کهآپ	دندان پیش
ددانی ههمیشی	دندان دائم
ددان نیشه	دندان درد
ددانی شیری	دندان شیری
ددانی عقل	دندان عقل
قرؤل	دندان کرم خورده میان تهی
ددان کیشان	دندان کشیدن
ددانی دستکرد	دندان مصنوعی
ددانی وهرگ	دندان نیش
دوکتوری ددان	دندانپزشک
ددان ساز	دندانساز
پهراسو	دنده
دهم, زار	دهان
دالان, ریرهو	دهلیز
دهوا	دوا
ریخولهی دوانزهگری	دوازدهه (اثنی عشر)
کهربون دی ئوکسید	دی اکسید کربن
نهخوشی شهکر, نهخوشی قهند	دیابت

دیاگرام, نهخشه‌ی گرافیکی	دیاگرام
سوما پیو	دید سنج
دیتن	دیدن
دیزانتری	دیزنتری
خروزهک, مله‌خره, خوناغ	دیفتری
هیز پیو	دینامومتر
شیت	دیوانه

ذ

خو, سروشت	ذات
سی ئاوسان, نهخوشی سی	ذات الریه
ورده بین, هورکبین	ذره بین
زهین, هزر, بیر	ذهن
زهینه‌کی, هزره‌کی	ذهنی
تواندن, توانهوه	ذوب کردن
دووژینه, وشکاوی	ذوحیاتین

ر

پیونده‌ی جینسی	رابطه جنسی
رادیو ئهکتیو	رادیوآکتیو
سه‌ر	راس
ریخۆله‌ی راست, ریخۆله‌ی دوا	راست روده
ران	ران
رایه‌لکه, بهندیوه‌ر, پیوه‌ند	رباط
مندالدان, زامال	رحم
گهینه‌ر, ریبه‌ر	رسانا
نیشته‌ن	رسوب
ئاکار, ره‌ویل	رفتار
شیناو	رقیق
راوستان	رکود
ره‌گ, ده‌مار	رگ
روح, گیان	روح
ریخۆله	روده
ریخۆله ئه‌ستوره	روده بزرگ
ریخۆله باریکه	روده کوچک
رووناکی	روشنایی

روماتيزم, باداري	روماتيزم
زينك, توتيا	روي (فلز)
خهون ديتن	رويا
رژاني توك	ريزش مو
ردين, ريش	ريش
پوخله, پورتخه	ريشه زخم
ريق, فيره, ئيسهال	ريق
سيپهلك, سي, شووشي	ريه

ز

زايين	زائدين
زك و زا, زاوهزي	زاد و ولد
زايين	زادن
ئهژنوو, چوك	زانو
كونج, كاش, گوشه	زاويه
زايين	زايمان
زمان	زبان
ناتهوانيهتي ئاخافتن	زبان پريشي (aphasia)
شووشه	زجاجيه
برين, زام	زخم
زامي گهده	زخم معده
بريندار	زخمي
زهردى, يهرهقان, زهرهك	زردى
ههلامهت, پهسيو	زكام
بالووك, بالووكه	زگيل
ژهمان, سات, كات	زمان
تولازى, پيوندى سيكسى له گهل ئهندامى بنهمالدا	زناى با محارم
ژيان	زندگى
مندالدان, زامال	زهدان
ژههر, ژار	زههر
ژارئاو	زهرايه
بن ههنگهل, ژير باغهل	زير بغل

ژ

ژهل	ژل
-----	----

س

ریکخراوه‌ی بیهداشتی جیهانی	سازمان بهداشت جهانی
بازو, باسک	ساعد
پووز هوانه	ساق بند
پووز, بهلگ, لینگ, بهژن	ساق پا
سالهک	سالک
ساغ	سالم
سیوه‌ری چاو	سایه چشم
سهوزی	سبزی
سمیل	سبیل
بربره‌ی پشت, بربره‌ی تور, گری‌ی پشت	ستون فقرات
سهر	سر
سوورینجک	سرخ نای
سووریزه, سوورینچک	سرخک
سهرنیشان, سهرنیشه, سهرژان	سررد
سهرسام, فی	سرسام
شیرپه‌نچه, سهره‌تان	سرطان
شیرپه‌نچه‌ی سپه‌لک, سهره‌تانی سپه‌لک	سرطان ریه
سهره‌تان زا	سرطان زا
خیرایی	سرعت
خیرایی رووناک	سرعت نور
کۆخه, کفه, قۆزه	سرفه
گیز, سهرسیر	سرگیجه
سهرماخواردن, باپه‌کردن	سرما خوردن
هه‌لامه‌ت	سرما خوردگی
خاوی, سستی	سستی
بان, روو, رووکار	سطح
راده‌ی تیری	سطح اشباع
ته‌نیشه‌روو	سطح جانبی
رووی زبر	سطح خشن
رووی ته‌ریب	سطح متوازی
رووی چه‌ماوه	سطح منحنی
کووقت, پووتک	سفلیس
مه‌لاژک, ناسمانگه‌ی دم	سق دهان
کورتاژ, له‌بار بردنی ساوا, پچرانی هاوه‌ل	سقط جنین
له‌بار رویشتنی خو‌به‌خویی	سقط خودبخودی
سه‌کته	سه‌کته
سه‌کته‌ی دل	سه‌کته قلبی

سیکس	سکس
نرگهره	سکسکه
لهشساغی	سلامتی بدن
ساغ و سلامهتی	سلامتی بدن
سیلول , خانه , خروکه	سلول
خروکهکانی خوین	سلول های خون
ژهر , ژار	سم
ژاروی , ژهرای	سمی
سندرۆمی کزیی ئیمهنی	سندرم نقص ایمنی
بهردی قهسل	سنگ آهک
بهردی ئاسن	سنگ آهن
بهردی گورچيله	سنگ کليه
گهندهخوری	سوء تغذیه
لوقمه	سوء هاضمه
سووتان	سوختن
کون	سورخ
کونی لوت	سورخ بینی
سوزنهک	سوزاک
کزه , چل	سوزش
دلکهزه , کزه ی دل , چۆقهی دل	سوزش دل
دلکهزه	سوزش معده
دهرزی	سوزن
سوما	سوی چشم
رشهدهمار	سیاهرگ
لار شه , رشه بهر	سیاه زخم
کوخه رشه	سیاه سرفه
سیستم	سیستم
سیستمی میز - زاوی	سیستم اداری - تناسلی
سیستمی بهرگری لهش	سیستم دفاعی بدن
سیستمی دهاری , سیستمی ئاورز	سیستم عصبی
سیستمی گهرانی خوین	سیستم گردش خون
لولهک , سیلندر	سیلندر
سینگ , سنک , پالوو	سینه
سنگ خیزان , پزو , پنومونی , زاترجهم	سینه پهلو
ههو کردنی سینوسهکان	سینوزیت

ش

میز , گمیز

شاش

میز کردن, گمیز کردن	شاش کردن
بۆنایی	شامه
شان, سه‌ریال	شانه
شاده‌مار, شاره‌گ	شاهرگ
شهو کۆیری	شب کوری
تۆری چاو	شبکیه چشم
ئەسپئ	شپش
کهوله	شپشک
له‌زین, توندی, تاو	شتاب
خۆشاو	شریت
زه‌هار, به‌رمووسلدان, شهرمگا	شرمگاه
خوینبه‌ر, خون هه‌لگه‌ر سووره‌ده‌مار	شریان
سپیه‌کوژه	شست (انگشت)
شۆدنه‌وه‌ی مێشک	شستشوی مغزی
سپیه‌لک, سی, شووشی	شش
هه‌ست, هۆش	شعور
شه‌فا	شفا
چاک بوون, ساغ بوون, باش بوون	شفا یافتن
قاو	شقیقه
شکیاک, شکاو	شکسته
سنخ به‌ند	شکسته بند
زک, ورگ	شکم
شهل	شل
شه‌لیان	شلیدن
بیسهر, ئەژنه‌وا	شناو
بیسایی ئەژنه‌وایی	شناوایی
بیستن, ژنه‌فتن	شنیدن
کراژ	شوره‌سر
شوک, راته‌کان	شوک
شاف	شیاف
بلاو بوونه‌وه	شیوع

ص

ده‌نگ	صدا
مشه	صدای آهسته نفس
فئ, په‌رکه‌م	صرع
زراو, زیلک	صفرا
زراوهر, زیلک پر	صفراپر

دهنگ
دهموچاو, روو

صوت
صورت

ض

زه‌ری می‌شک
لاوازی, بی‌هیزی, لهری
لاواز, بی‌هیزی, لهر
هه‌ناسه‌ته‌نگی

ضربه‌ی مغزی
ضعف
ضعیف
ضیق نفس

ط

لاره‌شه, مافه‌قه
دوکتوری ددان
سه‌روشت, خوزا
سروشستی, خوزایی
کوتانی دل
سیپل, دیدک
تام چیژ
منال, مندل, زارو
زیر, نالتون
دریژی شه‌پول

طاعون
طیب
طبیعت
طبیعی
طیش قلب
طحال
طعم
طفل
طلا
طول موج

ع

خووگرتووی, فیر بووی
هوکار
هوکاری یاریده‌ر
نه‌هارین
داسویی
عاره‌قه
شیره
دهمار, ره‌گ
ماسووله, جور ماسقه
ئه‌ندام
پژمین, پشمین
هه‌و کردن, عفونت

عادت (قوی)
عامل
عامل مساعد
عدم هضم
عرضی
عرق
عصاره
عصب
عضله
عضو
عطسه
عفونت

عقل	عقل, زاناي
عقيم	نهزوك, نهزى, بيبهر
عكس العمل	كارليک, کاردانهوه
علت	هو
علم	زانست, زانين
علمی	زانستی, زانیاری
عمق	قولایی
عمل	ئاکار, رهویل
عمل جراحی	کردهوهی نهشتهکاری, کردهوهی برینکاری
عمود	ئهستوینی
عنیه	گلینهی چاو
عنصر	توخم, ماک
عنصر	میاله بنچینهکان, میتالهسهه تاییهکان
عنصر مشترک	توخمی هاوبهش
عوامل	هوکار
عینک	چاویلکه

غ

غبار	تو, گهرد
غده	لوو, رژین
غش	بوورده
غشاء	پهرده, تویک, تویخ
غشاء داخلی	تویکی ناوهکی
غشاء ریوی	تویکی سیپهلکی
غشاء مخاطی	پهردهی چلمین
غشاء مغز	تویکی میشک, پهردهی میشکپوش
غشی	بوورهیی
غضروف	کرکره, کرکراگه, خرموتکه, کورکوروزه, کرکرووک
غلات	دانهویله
غلاف	بهرگری
غلظت	خهستی, خهستیتهتی
غلیظ	خهس, خهست
غیر ارادی	خونهویست
غیر طبیعی	ناسروشتی
غیر همجنس باز	ناهاوجینس باز

ف

گندهل	فاسد
فیتق, قیرهی	فتق
قیره, قوز, گون کو	فتق دار
ترسی بهرزایی	فراز ترسی
له بیر بردن	فراموشکاری
تهپلی سهر	فرق سر
پهستان, فشار	فشار
فشاری خوین, پهستانی خوین	فشار خون
پهستانی هوا پیو	فشار سنج
دلساردی, خه مساری	فقدان احساسات (Apathy)
شهویلگه, نالووشه	فک
شهویلگهی ژیره وه	فک تحتانی
شهویلگهی سهر وه	فک فوقانی
بیر	فکر
شهپله, نیفلیچ	فلج
شهپلهی زارویان	فلج اطفال
مهتال, فلز	فلز
تهکنیکی, هونهری	فنی
پولا	فولاد
کارکرد, کارکردن, فونکسیون	فونکسیون
پالینر	فیلتر

ق

نستوینی	قائم
عادهتی مانگانهی ژنان	قاعدگی
گهوگ	قنقب
هیز	قدرت
هیزی بینایی	قدرت بینایی
حصب	قرص
حصبی دژی ئاوسی, دهنکهنه رین	قرص ضد حاملگی
گلینه	قرنیه
قورگ	قخبه الریه
دلویی چاو	قطره چشم
ئاودزهک	قطره چکان
برین, لهت کردن	قطع
بن, بنه مان	قعر

قهقهسه‌ی سینگ, کپله‌رکی سینگ	قهقهسه‌ی سینه
دل	قلب
دل و دهماره‌کان	قلب و عروق
تهنه‌که, قه‌لایی	قلع
قامیشه	قلم پا (بخش جلوی پا از زانو تا قوزک)
گورچيله	قلوه
قهندی خوین	قند خون
کوور, کۆم	قوز
کووری, کۆمی	قوزی
کۆلنج, قولنج	قولنج
ریبۆقی چاو	قی چشم
مه‌قه‌ست	قیچی

ک

مۆته‌که, شه‌وه	کابوس
ئاوی مراوی	کاتاراکت
چۆک, کاسه‌ی ئه‌ژنوو	کاسه زانو
کلۆخ, کاژره, کاسه‌ی سه‌ر	کاسه سر
له‌ش	کالبد
کالۆری	کالری
مه‌لاژک, ئاسمانگه‌ی دهم	کام
کۆندۆم, واده‌ی به‌رگری له‌سکپری	کاندوم
جه‌رگ	کبد
شین بوون	کبودی
شین بوونی پیست	کبودی پوست
شان و مل	کتف
که‌ربۆن, خهلوزی په‌تی	کربن
رزیانی ددان, کون بوونی ددان	کرم خوردگی دندان
ئاویره قونه, کرمه‌ک	کرمک
ده‌رده‌کوپان, گۆی ره‌په	کزاز
ناساقی, نه‌خۆشی	کسالت
گه‌ل, لاران	کشاله
کلاوی ئه‌ژنو	کشکک پا
به‌ره‌ی ده‌ست	کف دست
کالسیۆم	کلسیم
گورچيله	کلیه
که‌م خوینی	کم خونی

کمر	کلهکه, کهمەر
کمیت	چهندایهتی
کهربا	کارهبا, ئەلکتریک
کهپیر	لیر
کود شیمیایی	پهینی شیمیایی
کودک شیرخوار	بهرمه مکه, کورپهله
کور	کویری
کورتاژ	لهناو بردنی ساوا
کورک	دمهل, کۆرەک
کوری	کویری
کون	قون
کیسه صفرا	زراو, زیلک

گ

گاز	گاز
گاز باندپیچی	گازی بانداژ
گردش خون	رۆینی خوین
گردن	مل, ئەستۆ
گرما	گهرمی, گهرما
گرماسنج	گهرما پیو
گلو	گهرو, قورگه
گلو درد	گهرو نیشه, ناقژان
گلوکز	گولوکۆز
گلوکوم	ئاوی رهش, ئاوی سهوز
گودی زیر زانو	رهفیسک
گودی زیر گلو	چال تینگی
گوش	گو, گوئی, گوچیکه
گوشه دهان	لهغاوه
گونه	گوپ
گویچه های سفید خون	خروکه سپیهکانی خوین
گویچه های قرمز خون	خروکه سوورهکانی خوین
گیجگاه	جانگی, کراکه, گیزگا
گیجی	گیزی, گیز بوون

ل

لابراتور نازمایشگا, تاقیگه

لهش, تهرم	لاشه
چين	لايه
ليو	لب
ليوار, قهراخ	لبه
ئاروو	لته
دهلمه, لک, گري	لخته
لکي خوين, گري خوين	لخته خون
لهرز, سهرمای تا	لرز
پهرين	لقاح
کوتان, واکسين	لقاح
ئاله, پيس	لک و پيس
لالهپهتي	لکنت
ديزهله, حموزی سمت	لگن
سمت	لمبر
هاوينه, لينز	لنز
ئالوو	لوزه
لهوزی	لوزی
کریم	لوسيون
لوله‌ی تاقي کردنهوه	لوله آزمایش
ریشال	لیف
ریشالی	لیفی
خړوکهي سپی خوين	لیکوسیت

م

کهرسته, ماده	ماده
کهرسته‌ی سه‌ه‌تایی	ماده اولیه
کهرسته‌ی خاو	ماده خام
ماده‌ی سرکهر	ماده مخدر
کانزا	ماده معدنی
شیلان, مألشت	ماساژ
زاربه‌ند	ماسک دهان
ماسووله, جور ملاسقه	ماهيچه
شلناو	مايع
شل, ئاوه‌کی	مايع
شله‌ی نیومندآدان	مايع آمینوتیک
لار, چهوت	مايل
مايه‌ی ژيان	مايه حیات
موبته‌لا, دوچار, گيرووده	مبتلا

موبته‌لا بوون, دوچار بوون	مبتلا شدن
بنکه	مبنا
سازاوا	متجانس
بزۆک, جوولهر	متحرک
گور هک	متحول
پسپور	متخصص
لايه‌کسانه	متساوی الاضلاع
بوگهن	متعفن
يه‌کتر بر	متقاطع
هاوسه‌نگ	متوازن
ئاساو, ماسياو	متورم
ماسيان, با کردن	متورم شدن
میزل‌دان, پزدان	میانہ
سی گوش	مثلث
میزه‌رو	مجاری ادراری
بریندار	مجروح
کۆری ژانیاوی	مجمع علمی
مه‌چه‌ک, خرتک	مچ
جومگه‌ی ده‌ست	مچ دست
کوور	محدب
بزوین, گهرینه‌ک	محرک
گیراوه, ئاوگ	محلول
ته‌هره	محور
ژینگه, ده‌ور و به‌ر	محیط
میژی گه‌وره, میژی پیشه‌وه	مخ
چلم	مخاط
میژی بچوک, میشکوله	مخچه
سرکه‌ر	مخدر
قووچه‌ک	مخروط
هیلکار, هیلدر	مخطط
ئاو پته	مخلوط
سوور ه‌گرانه‌تا	مخملک
گیژن	مدار
گژنی داخراو	مدار بسته
گوو, سل, چه‌په‌لی	مدفوع
نیر	مذکر
چاودیری پزشکی	مراقبت های پزشکی
چار گوش	مربع
بیبیله‌ی چاو	مردمک
نه‌خۆشی قهند	مرض قند

شیلراو, مهلههم	مرهم
سورسورک, سوورانجک	مری
نهخوش	مریض
نهخوش بوون	مریض شدن
نهخوش خانه	مریض خانه
مگیز	مزاج
دریژمخایین	مزم
تام	مزه
چهشتن	مزه کردن
برژانگ, بژوّل	مژگان
برژانگ, بژوّل	مژه
مس, سفر	مس
لاکیشه	مستطیل
پهتایی	مسری
ئیش بر, ژان کوژ	مسکن
سیل دار, نازاردار	مسلول
پیر	مسن
فلچهی ددان, میسواک	مسواک
لنکچوو	مشابه
تورهکی	مشبک
گرته, لیومرگرتوو	مشتق (ریاضی)
هاوکیشه	معادله
چارهسهکردن	معالجه
دهرمان کردن	معالجه کردن
پشکنینی پزشکی	معاینه پزشکی
باو, معتاد	معتاد
کان, کاراک	معدن
گهده, میعهده	معهده
میٹسک, میٹز	مغز
مؤخی نیسقان, میٹسکی یهسکان	مغز استخوان
میٹزی گهوره, میٹزی پیشهوه	مغز پیشین
جمگه, جومگه	مفصل
قویاو, ناوچال	مقعر
هیزدهر	مقوی
شهشپالو, خشتهک	مکعب
میٹش	مگس
ملاشک, شلکهی سهر	ملاج
کهوانه, هیلی, چهمیاو	منحنی
پوازک	منشور
کراوه	منفرجه

هه‌و کردنی په‌رده‌ی مئیشک	مننژیت
شاوات, تۆم ئاو	منی
زی, دهره‌وه, زاوزه‌یی	مهیل
بربره, مۆره, گری	مه‌ره
گری پشت, مۆره‌کانی پشت	مه‌ره های پشت
موو, قز, توک	مو
هاوسه‌نگ	موازنه
هاوبه‌ر	موازی
شه‌پۆل, پیل, سیه‌ل	موج
مشک	موش
میو	مونث
شینده‌مار, مویره‌گ, ره‌ه‌چک	مویرگ
ناوشان	میان‌شانه‌ها
میزرۆ, بوری میز	میزنای
خوره, خورک, میکرووب	میکروب
وردبین	میکروسکوپ
ژانه‌سه‌ری قورس	میگرین
هه‌ستی جینسی	میل جنسی
مینای ددان	مینای ددان

ن

کویر	نابینا
نینۆک	ناخن
ناراحتی پیست	ناراحتی پوست
نه‌زۆک, ئاوه‌سوو	نازا
تیراوی, ناسۆر	ناسور
کولاندنه‌وه, کولانه‌وه	ناسور کردن
زگی به‌تال	ناشتا
که‌ر	ناشنوا
ناوک	ناف
نیوه‌چهل, نات‌ه‌واو	ناقص
ناریک و پیک	نامنظم
ئالوزیه‌کانی ته‌واوکاری زگماکی	ناهنجاری تکاملی مادرزادی
بوریه‌ی هه‌وا	نای
بوریه‌ی هه‌ناسه	نایژه
رووه‌ک	نیات
رووه‌کی	نیباتی
ترپه, لئیدان	نبض

دهزوی ددان	نخ دندان
کروک, ناومروک	نخاع
نیر	نر
نهرمه‌ی گو, بن گو	نرمه گوش
پهتا, پرسوو, زوکام	نرله
رهگمز	نژاد
تان و پۆ, بافت	نسج
وهچه	نسل
رهق	نعوظ
نهفخ, با, پهرچهوت	نفخ
نهفخ کردن, با کردن	نفخ کردن
ههناسه, پشوو	نفس
نهفص تهنگی, ههناسه برکی	نفس تنگی
زیو	نقره
پلهیکولان	نقطه جوش
پلهی ههرس	نقطه ذوب
خوئ	نمک
نۆرم, ستاندارد	نورم
کورپه, ساوا	نوزاد
لهره	نوسان
جۆر, گۆته	نوع
نوکی مهمک, گوئ مهمک	نوک پستان
نیترۆژن	نیترۆژن

ه

رابهر	هادی
هاری	هاری
ورینه, ژبه‌رگوتن	هذیان
ناوکه	هسته
ناوکه‌ی ئه‌تۆم	هسته اتم
ناوهکی	هسته ای
ناوکه‌ی سیلول	هسته سلول
هارین, بگاردن	هضم کردن
بوونی خوین له‌میز	هماتوری
خوین پیو	هماتوکریت
به‌ردیل, هاوپایه	همپایه (ریاضی)
هاوجینس	همجنس
هاوجینس باز, هاوزایه‌باز	همجنس باز

هاوجینسبازی, هاوزایهبازی	همجنس بازی
یهکدهست	هموژن
خرۆکه‌ی خوین	هموسیت
هیمۆگلۆبین	هموگلوبین
له بێن چوونی خرۆکه‌کانی سوری خوین	همولیز
هه‌وا, با	هوا
هه‌وا پێو	هواسنج
هۆرمۆن	هورمون
ئاگا, وهشیار	هوشیار
برسیه‌تی ئوکسیژن	هیپوکسی

و

زی, زاو‌زی, دهره‌وه	واژن
کوتان, واکسین	واکسن
ئاهو, وه‌با	وبا
بوون	وجود
خراب	وخیم
ئه‌ستوینی	ورتیکال
وه‌رزش, ره‌په‌ل	ورزش
هه‌لماسین, با کردن	ورم
باگونه	ورم بیضه
هه‌لماسین, با کردن, وه‌رم کردن, ماسیان	ورم کردن
وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی	وزارت بهداشت
قورسی	وزن
خه‌پال	وهم
ویتامین	ویتامین

ی

نه‌شۆر	یائیسه
سیلول, خانه, خرۆکه	یاخته
سیلول ناس	یاخته شناس
قه‌بز, هه‌ناو گرتن, زگ گیری	ییوست
یۆد	ید
زه‌ردویی	یرقان